

A bírálóbizottság értékelése

Széchenyi Ágnes értekezése mellett érvel, hogy a 20. századi irodalmi modernség megértése feltételezi történelem, társadalom és irodalom korabeli összefüggéseinek alapos filológiai tényanyagon nyugvó felmérését. Ezt az állítást meggyőzően igazolja Schöpflin Aladár pályájának irodalom- és társadalomtörténeti kontextusban elvégzett elemzésével.

Schöpflin munkásságának és kapcsolatrendszerének feltárása releváns új eredményekkel járul hozzá a modern magyar irodalom több kiemelkedően fontos fórumának, intézményének bemutatásához.

Az értekezés új tudományos eredménye, hogy a 20. század eleji irodalomszemlélet nem írható le egymástól élesen elhatárolt, modern és konzervatív irodalmi szemléletmódok kétosztatú tereként. Ennek alátámasztására Schöpflin munkásságát sikeresen írja le úgy, mint egy modernségre nyitott konzervatív pozíció genezisét. Ezt az érzékeny meglátásokon alapuló véleményt még inkább igazolhatta volna azoknak a párhuzamoknak és ellentéteknek a vizsgálata, amelyek Schöpflin kritikusi tevékenységét a korabeli nemzetközi irodalomkritikához fűzik.

A disszertáció új szempontokat is előtérbe állítva hangsúlyozza Schöpflin szerepét és jelentőségét a korabeli irodalmi folyamatok alakulásában, valamint írja le kritikusi megnyilvánulásainak egymásra épülő láncolatát. A szerző ugyanakkor kevésbé világosan jelöli ki a schöpflini pozíció korlátait, szükséztlenül elemzi ezek okait, illetve az ezekből adódó gondolati következményeket.

A kritikátörténeti értelmezés módszertana több ponton nem kellő mértékben reflektált és nem elég részletesen kidolgozott ahhoz, hogy érdemben segítse Schöpflin kritikai normarendszerének pontosabb, az irodalom működését és nyelvművészeti teljesítményét, valamint hatástörténeti folyamatait is árnyaltabban mérlegelő megközelítését. Ugyanakkor az értekezés erénye, hogy kapcsolat- és művelődéstörténeti állításait széles körű forrásanyagra alapozza, a szerző korábbi forráskiadásaira éppúgy, mint további, eddig kiadatlan kéziratok és levéltári forrásokra.